

IZGRADIMO ODRŽIVU BIH

**Kako smo od CSR-a došli do ESG-a i zašto je
financijski aspekt ključan?**

Andreja Pavlović, voditeljica Zavoda za zaštitu prirode i krajobraz

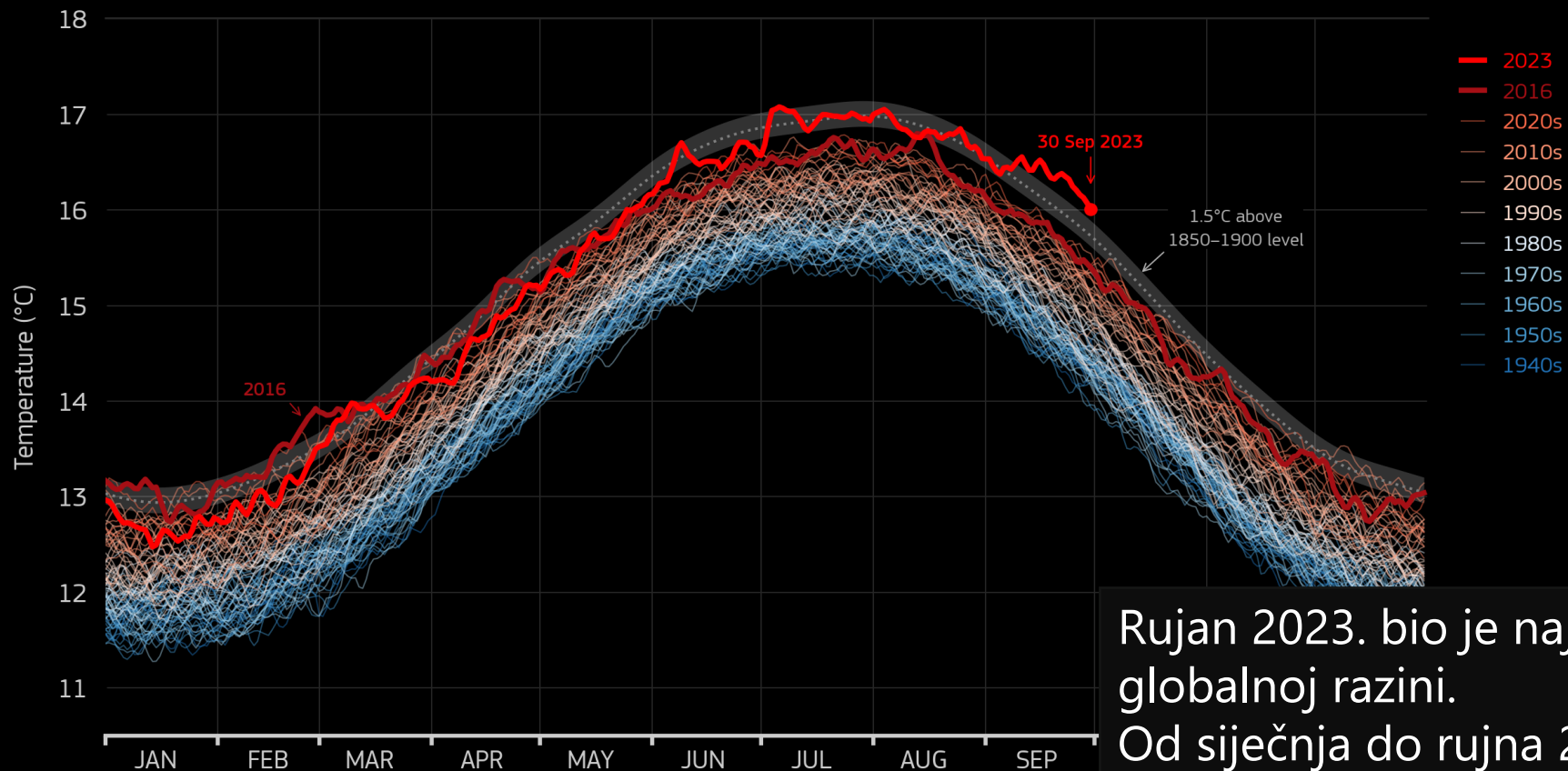

Uvodna razmatranja

DAILY SURFACE AIR TEMPERATURE

Data: ERA5 1940–2023 • Credit: C3S/ECMWF

PROGRAMME OF THE EUROPEAN UNION

Rujan 2023. bio je najtopliji rujan zabilježen na globalnoj razini.

Od siječnja do rujna 2023. globalna prosječna temperatura za 2023. do danas je 1,4 °C viša od predindustrijske prosječne temperature (1850-1900). Rujan 2023. bio je najtopliji ikad zabilježen u Europi s 2,5 °C više od prosjeka 1991.-2020., i 1,1 °C više od 2020., prethodnog najtoplijeg rujna.

Figure ES1

Intergovernmental Panel on Climate Change: Select Findings from Recent Report

- 📌 Global warming will continue to increase in the near term.
- 📌 Many changes in the climate system, including extreme events, will become larger in the near term with increasing global warming.
- 📌 Multiple climatic and non-climatic risks will interact, resulting in increased compounding and cascading impacts becoming more difficult to manage.
- 📌 Losses and damages will increase with increasing global warming.

Source: Intergovernmental Panel on Climate Change, *Synthesis Report of the IPCC Sixth Assessment Report*, March 20, 2023.

Pitanje i okruženje

Od ukupno 10 000 / 50 000 poduzeća u EU-u, koliko je administrativnih, upravljačkih i nadzornih tijela razmatralo utjecaje, rizike i prilike klimatskih utjecaja na njihovo poslovanje, odnosno konkretnije, implikacije rezultata nalaza *The Copernicus Climate Change Service (C3S)* i *IPPC's Climate Change Sixth Assessment Report* na poslovni model i strategiju poduzeća?

Pritisak na (postizanje) kratkoročnih financijskih rezultata smanjuje sposobnost kompanija za odgovarajuće ugrađivanje pitanja održivosti u poslovne strategije, a posebno sposobnost (spremnost?) prepoznavanja i rješavanja klimatskih i drugih okolišnih rizika u svojim operacijama i lancima dobave.

Europska komisija, Održivo korporativno upravljanje, Procjena utjecaja, 2020.

Malo povijesti

„Prvo“ je bio CSR (DOP)

DOP je odgovornost poduzeća za **utjecaj** na društvo.

Europska komisija, 2011.

Maksimalno stvaranje zajedničkih vrijednosti

Identifikacija, izbjegavanje i sprječavanje mogućih negativnih utjecaja

Procesi za integriranje društvenih, okolišnih i etičkih pitanja i pitanja

ljudskih prava te zabrinutosti potrošača u poslovanje i ključne strategije u dijalogu s različitim skupinama.

Naglašava se važnost objave informacija u vezi utjecaja na društvo i okoliš kao element izgradnje povjerenja u kompanije.

Objava informacija o društvenoj odgovornosti

Od ukupno 42 000 velikih poduzeća tek je **6 %** do 2013. objavljivalo nefinancijske izvještaje.

Nefinancijske informacije **nisu** dovoljno **transparentne**, podjednako u smislu opsega i kvalitete, te dovoljno **materijalne, točne, pouzdane i usporedive**.

Transparentnost informacija o utjecajima poduzeća **ne prati potrebe investitora, nevladinih udruga i drugih organizacija** (negativno utječe na procjene investitora i donošenje informiranih odluka).

Nefinancijski izvještaji su tek vježba „PR-a“.

Nefinancijsko izvještavanje

Direktiva o nefinancijskom
izvještavanju, *Directive 2014/95/EU*

Odgovor na zahtjeve investitora

Veća transparentnost poslovanja u pogledu kvalitete i opsega
informacija u društvu i okolišu (asimetrija informacija)

Izbor okvira/standarda za izvještavanje prepušten poduzećima

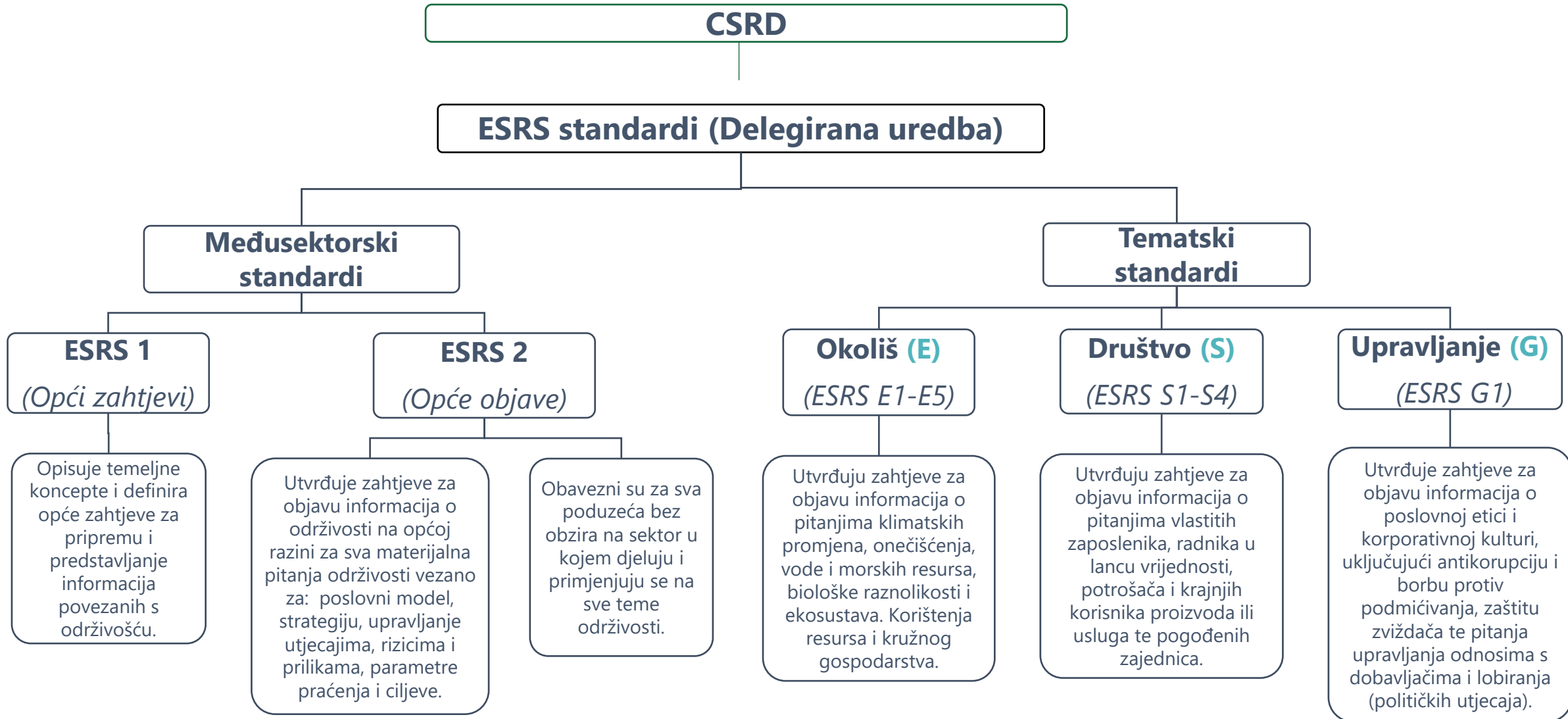

Malo povijesti

A zatim je 'stigao' ESG

ESG nije novost, ali je opseg i sadržaj zahtjeva drugačiji!

Važnost financijskog aspekta održivosti!

Mehanizmi

Propisi EU-a

CSRD / ESRS

Zahtjevi

Financijska materijalnost, dodatno na materijalnost utjecaja, uključujući i cijeli lanac vrijednosti.

Planovi poduzeća, uključujući provedbene mjere i s time povezane financijske i investicijske planove, za usklađenje poslovnog modela i strategije s prelaskom na održivo gospodarstvo i s ciljevima ograničavanja globalnog zatopljenja 1,5 °C u skladu s Pariškim sporazumom i postizanja klimatske neutralnosti do 2050.

Plan tranzicije za ublažavanje klimatskih promjena uz objašnjenje i kvantifikaciju ulaganja i financiranja poduzeća kojima se podupire provedba tranzicijskog plana.

Taksonomija EU-a /
Delegirana uredba o
objavama

Udio taksonomski (ne) prihvatljivih / (ne)usklađenih djelatnosti u prihodima, CapExu i OpExu poduzeća (ključni pokazatelji uspješnosti). Ovaj se udio mora objaviti za svaki cilj zaštite okoliša i sve ciljeve zaštite okoliša ukupno, za svaku gospodarsku djelatnost posebno i sve djelatnosti ukupno.

Planovi za kapitalne rashode kojima se proširuju ekonomske djelatnosti usklađene s taksonomijom ili za modernizaciju taksonomski prihvatljivih ekonomskim djelatnosti tako da postanu usklađene s taksonomijom u razdoblju od pet godina.

Put(okazi) za primjenu ESG-a

Falling short?

Why environmental and climate-related disclosures under the EU Non-Financial Reporting Directive must improve

78% najvećih europskih poduzeća ne uspijeva na odgovarajući način izvještavati o okolišnim i klimatskih rizicima.

Ovo je oštro upozorenje da veliki broj poduzeća ne uzima u obzir strateške i financijske utjecaje okolišnih i klimatskih pitanja na svoje poslovanje, a investitori ne dobivaju sadržajno usporedive i pouzdane informacije koje bi usmjeravale njihovo donošenje odluka i raspodjelu kapitala.

Mardi McBrien, generalni direktor, CBSD

O rezultatima hrvatskih poduzeća više u: Pavlović, Miler (2022). Hrvatski obveznici nefinancijskog izvještavanja na prekretnici: što znamo o izvještavanju i komunikaciji klimatskih promjena u hrvatskoj? Socijalna ekologija.

Elementi primjene ESG-a u poduzećima

- **Stav** prema ESG-u

- A. Dodatni administrativni teret „bez smisla i pameti“ koji ih tjera da se bave pitanjima izvan temeljnih funkcija i kompetencija
- B. Nadstandard za uspješno obavljanje posla (veći raspon rizika i prilika, stres test otpornosti poslovnih modela na ovisnost o različitim vrstama kapitala i utjecaje koje poduzeće proizvodi u cijelom lancu vrijednosti, davanje odgovora na pitanje gdje se zbivaju utjecaji poduzeća te koja je njihova i financijska važnost)

- **Pristup** prema ESG-u

- A. Zadovoljavanje forme, poslovanje se vodi po starim uhodanim i poznatim obrascima
- B. Ispunjavanje zahtjeva uz minimalne promjene, koje iziskuju najmanje troškove
- C. Analiza dvostruke materijalnosti i lanca vrijednosti te udjela taksonomski prihvatljivih / usklađenih djelatnosti služi kao podloga za izradu ESG strategije kao početne točke tranzicije. Financijsko planiranje s dužim vremenskim horizontima ključno (smanjivanje pritiska na financijske povrate u kratkom roku).

- **Primjena** ESG-a u praksi

- A. Pokušaji supstitucije marketingom i PR-om (*greenwashing*) te angažiranje vanjske podrške da bi „radilo nešto, a sve ostalo isto“.
- B. Kombiniranje (izgradnja) internih i eksternih resursa s ciljem postizanja dubinskih i smislenih promjena te jačanja otpornosti i agilnosti poslovnog modela i strategije.

HVALA NA PAŽNJI!

**Oikon d.o.o. – Institut za
primijenjenu ekologiju
Andreja Pavlović
Voditeljica Zavoda za zaštitu
prirode i krajobraz
apavlovic@oikon.hr**

Trg senjskih uskoka 1-2
HR – 10020 Zagreb
T +385 1 5507 100
F +385 1 5507 101
E oikon@oikon.hr
W www.oikon.hr

